

To af alting

Af Hanne Kvist

Pædagogisk vejledning udarbejdet af
Pæd. Konsulent Marianne Skovsted Pedersen

En fortælling om barnets oplevelse af forældrenes skilsmisse.

Det er yderst sjældent, man møder en „jeg-fortæller“ i Billedbogs-genren, men i Hanne Kvist's *To af alting* får læseren gennem en ikke-navngiven dreng et indblik i, hvad der rør sig af følelser og tanker, når far og mor proklamerer: „Fra nu af får du dobbelt så meget af alting!“.

Historien fortælles i et stramt og præcist sprog, der udvides gennem de dunkle illustrationer, som leder tankerne tilbage til Picasso. De detaljefattige illustrationer og de sorte streger underbygger fornemt fortællingens stemning.

Kort resumé

Hovedpersonens forældre forsøger at „sælge“ den forestående skilsmisse ved at lokke med, at der nu bliver to juleaftner, to fødselsdage og to sæt bedsteforældre. Da det går op for drengen, at der også er planer om, at han skal have to hunde, bliver det for meget. Sammen med hunden Uffe søger han tilflugt i et træ i nærheden, hvorfra de to på afstand kan iagttage fars og mors kamp om at dele lige over. Illustreret af en skypumpe, der fejer hen over barndomshjemmet.

Ét er sikkert – drengen vil ikke have to hunde. Ens bedste ven kan nemlig ikke bare erstattes. Sammen etablerer de to sig i en jordhule – og her er der kun plads til én af hver.

UNDERVISNINGSFORSLAG

Målgruppe: 0.-3. Klasse

Følgende ”Forenklede fælles mål” kan tilgodeses – alt efter hvilke aktiviteter, der vælges:

Forberedelse	
Eleven kan forberede læsning gennem samtale i klassen	Eleven har viden om måder til at skabe forforståelse
Eleven kan anvende enkle forlæsestrategier	Eleven har viden om enkle forlæsestrategier

Dialog	
Eleven kan veksle mellem at lytte og ytre sig	Eleven har viden om turtagning
Eleven kan bruge talesprog i samtale og samarbejde	Eleven har viden om enkle samtaleformer

Oplevelse og indlevelse		Undersøgelse		Fortolkning		Vurdering		Perspektivering	
Eleven kan lege med sprog, billeder og fortælling	Eleven har viden om enkel poetisk sprogbrug og billeder	Eleven kan få øje på sproglige træk	Eleven har viden om enkle sproglige, lydige og billedlige virkemidler	Eleven kan finde hovedindhold	Eleven har viden om hovedindhold	Eleven kan tale om teksters temaer	Eleven har viden om teksters typiske temaer	Eleven kan sætte tekstens tema i relation til eget liv	Eleven har viden om måder at sammenligne tekster med egne oplevelser
Eleven kan følge forløbet i en fortælling	Eleven har viden om begyndelse, midte og slutning	Eleven kan udpege centrale elementer	Eleven har viden om tema, genre, forløb og persónskildring	Eleven kan deltage i enkel fortolkning	Eleven har viden om metoder til enkel fortolkning	Eleven kan udtrykke egen opfattelse af teksten	Eleven har viden om måder at begrunde sin opfattelse på	Eleven kan sætte tekstens tema i relation til andres liv	Eleven har viden om måder at sammenligne tekster med andres liv
Måler		Form og drama		Et sprog/kommunikation		Form og betyde		Samtidig bevidsthed	

MÅL I ELEVHØJDE

Det er målet at du

- ved hvad du kan gøre, før du læser en bog, for bedre at forstå teksten
- kan udveksle tanker og meninger om teksten med dine klassekammerater
- ved hvad udtrykkene hovedperson, biperson, jeg-fortæller og vendepunkt betyder
- kan genfortælle historien ved hjælp af en handlingsbro
- kan sætte dig ind i hovedpersonens tanker og følelser
- kan udtrykke dig om sammenhæng mellem illustration og tekst
- kan genkende noget fra det virkelige liv

FØR BOGEN LÆSES

Før-læse-aktiviteter har til formål, at aktivere elevernes baggrundsviden og skabe forventninger til teksten.

- Fortæl eleverne, at I skal i gang med at læse en bog, med mange følelser. Tal om hvad en følelse er. Hjælp også hinanden med at finde ord for følelser. Man kan fx være: ked af det, glad, rasende, lykkelig, forskrækket, usikker, tryk, bange, beklemt, genert, vred, angst, deprimeret, ulykkelig, nervøs, forelsket, stolt, jaloux, skuffet...

Måske kan dette billede give idéer <http://urlen.dk/tAb>

Kopiark A – kan bruges. De enkelte tekststykker læses højt, og eleverne sætter x.

Med henblik på at inddrage kropssprog og stemme, kan eleverne, når de har sat deres x – vende sig mod makker og på skift agere med ansigtsudtryk og stemme, idet der siges en passende sætning. Fx "Øv, jeg gider ikke gå seng nu!"

Aktiviteten kan udvides med en SVAR & BYT, hvor hver elev forsynes med ét af ansigtsudtrykkene, hvorefter alle bevæger sig stille rundt mellem hinanden. Man mødes to og to (evt. med et par siamesiske tvillinger) – viser hinanden det ansigtsudtryk man har. Opgaven består nu i samtidig at sige en replik, der passer til det ansigtsudtryk man viser. Når begge har ytret sig byttes ansigtsudtryk og man finder en ny makker at udveksle med.

- Lad eleverne sætte ord på hvilken følelse, de ville have, hvis de skulle have to af alting.
- Tal med eleverne om, at der er noget, som vi helst vil have to af – og andre ting, som vi nødtigt vil have to af. Lad først eleverne udveksle med makker, hvad der kunne placeres i de to

kategorier. Lav efterfølgende to lister i fællesskab. Det er måske nødvendigt at lave en liste med det, klassen ikke kan blive enige om at placere

- Skriv bogens titel på tavlen og læs i fællesskab.
Tal om hvad forfatteren hedder, og om at det også er Hanne Kvist, der har lavet illustrationer. Måske har I læst andre bøger af samme forfatter: Lille Nø, Os to uden sutsko, Jeg er Frede, Drengen med sølvhjelm.
- Se på forsidens illustration. Lad eleverne komme med deres umiddelbare mening om den. Er det mon en sjov bog I skal i gang med? En uhyggelig bog? En alvorlig bog? En sørgelig bog? En eventyrbog? Lad evt. eleverne drøfte deres forventninger i makkerpar, før der svares i plenum.
Bed dem komme med begrundelser for deres mening.
- Læs bagsideteksten højt og bed eleverne lytte godt efter. Så godt, at de vil kunne genfortælle indholdet. Sæt eleverne sammen to og to eller tre og tre. De skal nu genfortælle bagsideteksten, idet de skiftes til at nævne én ting, de kan huske. Lad dem evt. starte i alfabetisk orden.
Inden grupperne skilles læses bagsideteksten højt igen – lad eleverne drøfte om de har glemt noget.
- Lad eleverne få 5 min. til i stilhed at tage en „picture-walk“ gennem hele bogen. Hvis bogen er lånt i klassesæt, kan eleverne sidde med hver sin bog (eller sammen to og to med sagte kommentarer). Hvis ikke vises bogen på tavlen.
- Drøft herefter hvilke forventninger eleverne nu har til bogens indhold. Er de anderledes end før?

FØRSTE OPLÆSNING

Læs bogen højt for eleverne samtidig med at de har mulighed for at følge med i billederne. Elevernes opgave er at lytte til en god historie uden afbrydelser.

Efter oplæsningen reflekterer eleverne i makkerpar over følgende:

- Var der noget, du synes godt om i historien?
- Var der noget, du ikke brød dig om?
- Var der noget, der overraskede dig, eller som du undrede dig over?

ANDEN OPLÆSNING

Forklar eleverne, at du nu vil læse teksten op endnu en gang; men at du denne gang vil stoppe op ind imellem – fordi I sammen skal kigge nærmere på nogle ord og den måde sproget er brugt på.

Efterfølgende er forslag til sådanne steder:

Ordet „dobbelt“

Stop op når første side er læst og fortæl eleverne, at I skal kigge nærmere på ordet dobbelt. Tegn en firkant på tavlen og bed en elev tegne en firkant, der er dobbelt så stor. Lad herefter eleverne tegne en hurtigtegning af et hus/en kat – bytte papir med en makker – og tegne et hus/en kat, der er dobbelt så stor

Tegn tre prikker (eller noget andet) på tavlen og bed en elev tegne dobbelt så mange prikker et andet sted på tavlen.

Tegn to trekanter på tavlen og bed alle elever tegne dobbelt så mange på papir.

Tegn fem cirkler på tavlen og bed eleverne tegne dobbelt så mange på papir.

Lav „FIND MAKKER“ ved at dele en brik (KOPIARK) ud til hver elev. Eleverne går nu rundt mellem hinanden og bytter brikker indtil læreren siger ”Find Makker”. Eleverne finder sammen to og to på en sådan måde, at de har fælles motiv på brikkerne: UDEN HENSYNTAGEN TIL ANTAL OG

STØRRELSE. Makkerparret fører én af disse dialoger – rød kant starter:

Rød: ”Jeg har xx” – makker: ”Jeg har dobbelt så mange xx som dig”

Rød: ”Jeg har xx” – makker: ”Jeg har også XX, men den er dobbelt så stor som din xx”

Tal også om hvad „det halve“ betyder. Far og mor deler tingene lige over. Der kan evt. laves øvelser på tavle og papir som før.

Skypumpe

Forklar, hvad en skypumpe er. Vis evt. dette You-tube klip

<https://www.youtube.com/watch?v=EMoCAvPm-b4>

Horisonten

Forklar eleverne, at horisonten er der hvor himmel og hav – eller – himmel og jord mødes. Se evt. nogle billeder.

Tal om at horisonten altid er helt vandret, når det er der, hvor himmel og hav mødes, men at den kan være med bakker, bjerge, træer osv., når det er der, hvor himmel og jord mødes. Vis evt. nogle eksempler på horisonter, hvor himmel og jord mødes.

Tal evt. også om, at horisonten kan være tæt på eller langt væk. Lad eleverne prøve at lave små billeder med det samme træ, men med forskellige horisonter.

Sænke

Sænke betyder en langsom nedadgående bevægelse. Lad eleverne strække en arm i vejret og sænke den ned – stræk armen op igen og lad den falde ned.

Tal om at det modsatte (antonym) af at sænke er at hæve.

Lav ”forsøg” med at hæve og sænke stemmen – hæve og sænke blikket – hæve og sænke armene

Andre aktiviteter med fokusord

- Dan sætninger med ordene
- Lav en vægordbog med tegninger og ord
- Sæt ordene ind i en "ordlæringsstrategi" (fx Orduglen fra Fandango 2. klasse eller Ordtoget fra Fandango 1. klasse)
- Lav associationskæder
- Lav tankekort

Flere idéer til sproglig opmærksomhed

Himlen var mørk. Det så ud til regn. (tredje opslag)

Gør eleverne opmærksomme på hvordan vejret beskrives. Hvorfor mon forfatteren har valgt netop det. Kunne der også have stået: Solen skinnede fra en skyfri himmel?

Hvilken følelse passer til Solskin og blå himmel?

Hvilken følelse passer til lyn og torden?

Hvilken følelse passer til stormvejr?

Hvilken følelse passer til silende regn?

Kulde (en kold skid), dele sol og vind lige, svæve på en lyserød sky, være oppe i skyerne, det haglede med skældsord,

Uffe (opslag 11)

Spørg eleverne om, hvad drengens hund hedder: UFFE. Hjælp hinanden med at skrive det på tavlen. På opslag 11 fortæller mor, at drengen skal have en ny hund. Den hedder EFFU. Skriv også det på tavlen. Kig godt på de to ord. Eleverne kan sikkert få øje på, at EFFU er UFFE skrevet bagfra.

Reflekter i fællesskab over, hvorfor mon forfatteren ikke har bestemt, at den nye hund skulle hedde FIDO eller SISKA eller noget andet.

Hjem (sidste opslag)

På sidste opslag siger far: „Sikke et fint legehuse du har her“. Hvad svarer drengen på det?

Drøft hvad forskel der er på ordet LEGEHUSE og ordet HJEM. Lav evt. to lister med definitioner på de to ord.

Findes der mon andre ord, som betegner et sted, hvor man kan bo. Drøft også medbetydninger af ordene. Fx. Villa, slot, hule, rækkehus, hytte, skur, rønne, herberg, boligblok, lejlighed osv. alle disse steder kan være nogens hjem.

Tal evt. også om betydningen af ordene HJEMME, BARNDOMSHJEM, PLEJEHJEM, HJEMMEMENNESKE..

DET VIDERE ARBEJDE MED BOGEN

Vurdér i forhold til hver af de efterfølgende aktivitetsforslag, hvorvidt det er nødvendigt at læse bogen eller dele af bogen igen

Handlingsforløb

Forklar eleverne, at I nu skal arbejde med bogens handlingsforløb.

Hvis ikke eleverne er bekendte med handlingsbroen, bør den introduceres. **Kopiark B** kan bruges. Det er vigtigt at eleverne forstår handlingsbroen som model for fortællingens struktur med en begyndelse, en midte og en slutning.

1. Hjælp hinanden med at skrive stikord i handlingsbroens tre felter. Hvis niveauet er til det, vil en snak om fortællingens vendepunkter kunne indgå. De kan skrives ind i handlingsbroen således:
 - Første vendepunkt er det sted i handlingen, hvor „balancen“ tipper, og handlingen kan begynde. Hvilket sker hurtigt i denne bog. Drengen får at vide, at far og mor skal skilles.
 - Herefter kommer en række hændelser, der forværrer problemet: Far og mor skændes, huset rammes af en skypumpe, alle ting deles lige over – og det der er det allerværste (point of no return): Drengen skal have en hund mere.
 - Andet vendepunkt er det sted, hvor en ny hændelse baner vej for at løse op for konflikten. Drengen og Uffe skaber deres eget hjem, hvor der kun er én af alting
2. Lad eleverne ved hjælp af stikordene i handlingsbroen (**Kopiark B eller C**) genfortælle historien for hinanden. Det kan gøres på forskellig vis:
 - to og to, hvor man skiftes til at fortælle bid for bid
 - i gruppe på fem, hvor 1'eren fortæller begyndelsen (Hvordan er tingenes tilstand da historien begynder og hvad er vendepunktet) 2'eren fortæller indtil tornadoen har været der. 3'eren fortæller indtil Uffe går. 4'eren fortæller hvordan historien ender.
 - It inddrages. Der genfortælles individuelt eller makkervis i fx. Go Animate (Skoletube), Tellagami (iPad), Voki (PC) eller der laves en Pople (iPad eller PC)

Personer

Hovedperson-bipersoner

Hvem er det fortællingen handler om – den person, som vi følger hele tiden?

Det kaldes fortællingens hovedperson. Der er også andre personer med. Hvem er det? De kaldes bipersoner. **Kopiark D** kan bruges.

Fortæller-synsvinkel

Den næste aktivitet har til hensigt, at gøre eleverne opmærksomme på, at historien fortælles af et „jeg“. Forklar eleverne, at du nu vil læse et to små tekststykker op. De er næsten ens, og elevernes opgave er at fange forskellen:

- Opslag 8: De tog også klaveret med sig
- Se! Det der ligner altså vores sofa, sagde han.
 - Det var deres sofa. Bare i to dele.
 - På en måde er det smart, for nu kan mor og far få en halv sofa hver.

Vi tog også klaveret med os

-Se! Det der ligner altså vores sofa, sagde jeg.

Det var vores sofa. Bare i to dele.

-På en måde er det smart, for nu kan mor og far få en halv sofa hver.

Hvis ikke eleverne kan finde forskellen på de to tekststykker, kan de vises på tavlen – og divergerende ord kan rammes ind.

Lad eleverne svare på, hvilken af de to tekster, der stammer fra bogen.

Tal om, at nogle fortællinger fortælles af en person uden for teksten – én der ikke selv er med i historien, mens andre fortællinger fortælles af en person, der selv er med i historien. Man kalder det en "Jeg-fortæller".

Lav evt. nogle småøvelser, hvor eleverne omdanner sætninger til "Jeg-fortæller":

- Læreren siger: Peter løb hjem. Eleverne siger: Jeg løb hjem osv.
- Parvis som ovenfor. Her er det blot eleverne, der laver hinandens sætninger om.
- Leg SVAR & BYT, hvis eleverne er læsere. **Kopiark E** kan bruges.

Drengen

Lad eleverne tegne en tænkeboble på et stykke papir – eller brug **kopiark F**. Boblen kan evt. klippes ud. Hvis der er lånt bøger, så eleverne har mulighed for at gå sammen i mindre grupper om en bog – er det deres opgave, at gå side for side igennem, idet de skiftes til at lægge en tænkeboble over drengens, hundens, mors eller fars hoved og fortælle, hvad de forestiller sig, personen tænker i den givne situation.

Hvis bogen ikke er tilgængelig i flere eksemplarer, kan enkelte sider kopieres til formålet.

Hvordan har hovedpersonen og hunden det med hinanden?

Lav interview som SVAR & BYT aktivitet med personerne ved at halvdelen af klassen udstyres med kort med en mikrofon **Kopiark G** og den anden halvdel tildeles rolle-kort **Kopiark H**. Elever med mikrofon går sammen med en "person" fra bogen og stiller et spørgsmål. Efter besvarelsen byttes kort og eleverne finder nye makkerer.

Illustrationer – stemning og følelser

Lad eleverne drøfte, hvad de synes om illustrationerne.

Hvad kan man sige om farverne?

Tal om baggrundene. Er der en mon sammenhæng mellem baggrundens farver og mønstre og handling?

Se på opslag 13, 14 og 15. Tal om at disse sider minder om en "filmstribe" – scener i en tegnefilm. Lad eleverne to og to drøfte, hvor mange scener, der er.

Hjælp i fællesskab hinanden med at finde et stikord til hver scene, der beskriver drengens følelser netop nu. Det kan også foregå i makkerpar. **Kopiark I** kan bruges.

Symbolik

Drøft om der er ting i historien, der kan ske i virkeligheden – og om der er ting, der ikke kan ske?

Hvorfor mon forfatteren fortæller, at der kommer en skypumpe og river alting midt over?

Nogle elever vil måske kunne se symbolikken med skypumpe/skænderi, alt går midt over/en hjem der splittes.

Tal om

- at man kan beskrive hvad man føler, ved at bruge symbolik. Fx Hans hjerte blev knust – Jeg har sommerfugle i maven – Hun var i den syvende himmel – hele verden ramler sammen – krybe i et musehul
- hvem det er, der forsøger at samle de ting, som er revet midt over? Tal om, at de fleste børn, der oplever skilsmisse, vil gøre alt for at samle hjemmet og far og mor. Nogle elever kan måske fortælle om egne oplevelser i den forbindelse

NÅR BOGEN ER LÆST

Drøft i klassen eller makkervis:

Lad eleverne tegne, fortælle eller skrive om, hvordan, de forestiller sig, drengens liv vil være, hvis man ser 3-4 år frem

Drøft i klassen

- Er det mon almindeligt at tale til dyr?
- Kender eleverne andre bøger og/eller film, der handler om det samme tema?
- Kender vi lignende historier fra det virkelige liv?
- Hvordan har det været at arbejde med bogen?

EVALUERING af læringsmål

Kig på målene i elevhøjde og tag dem op ét ad gangen. Sæt eleverne sammen i mindre grupper, og lad dem drøfte, hvorvidt de har nået målet.

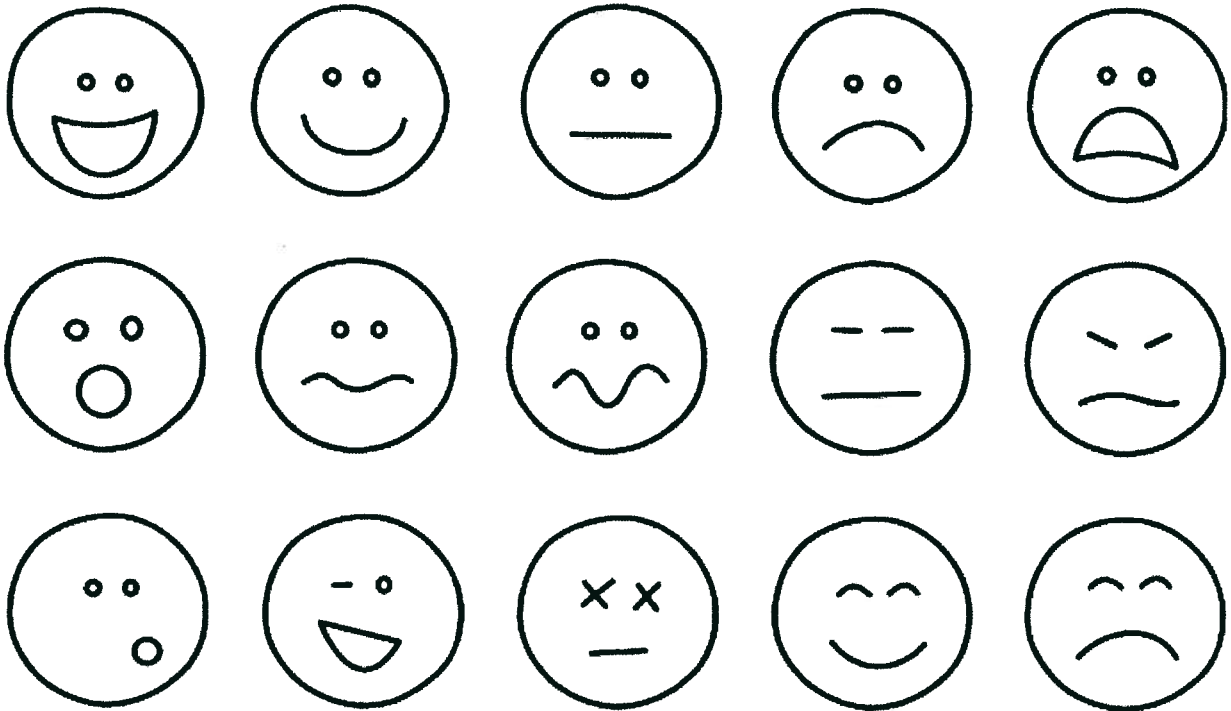
Saml op i plenum. Måske er der mål, som ikke alle synes, at de har nået.

Litteraturforløb

Det er målet, at du

- ved hvad du kan gøre, før du læser en bog, for bedre at forstå teksten
- kan udveksle tanker og meninger om teksten med dine klassekammerater
- ved hvad udtrykkene hovedperson, biperson, jeg-fortæller og vendepunkt betyder
- kan genfortælle historien ved hjælp af en handlingsbro
- kan sætte dig ind i hovedpersonens tanker og følelser
- kan udtrykke dig om sammenhæng mellem illustration og tekst
- kan genkende noget fra det virkelige liv

Sæt x ved den følelse du har når:

1. Du får besked på at gå i seng midt i en god tegnefilm
2. Du skal have din livret
3. Du er blevet væk fra dine forældre i en stor forretning
4. Du har tabt et glas mælk på gulvet
5. Du får et kys på kinden af din søster/bror/mormor etc.
6. Du bliver spurgt om, hvad dit højeste ønske er
7. Du slår din lilletå på et bordben
8. Du ikke kan huske, hvor du har lagt nøglen
9. Du bliver beskyldt for noget, du ikke har gjort
10. Tænker på noget godt

Handlingsbro

TO AF ALTING

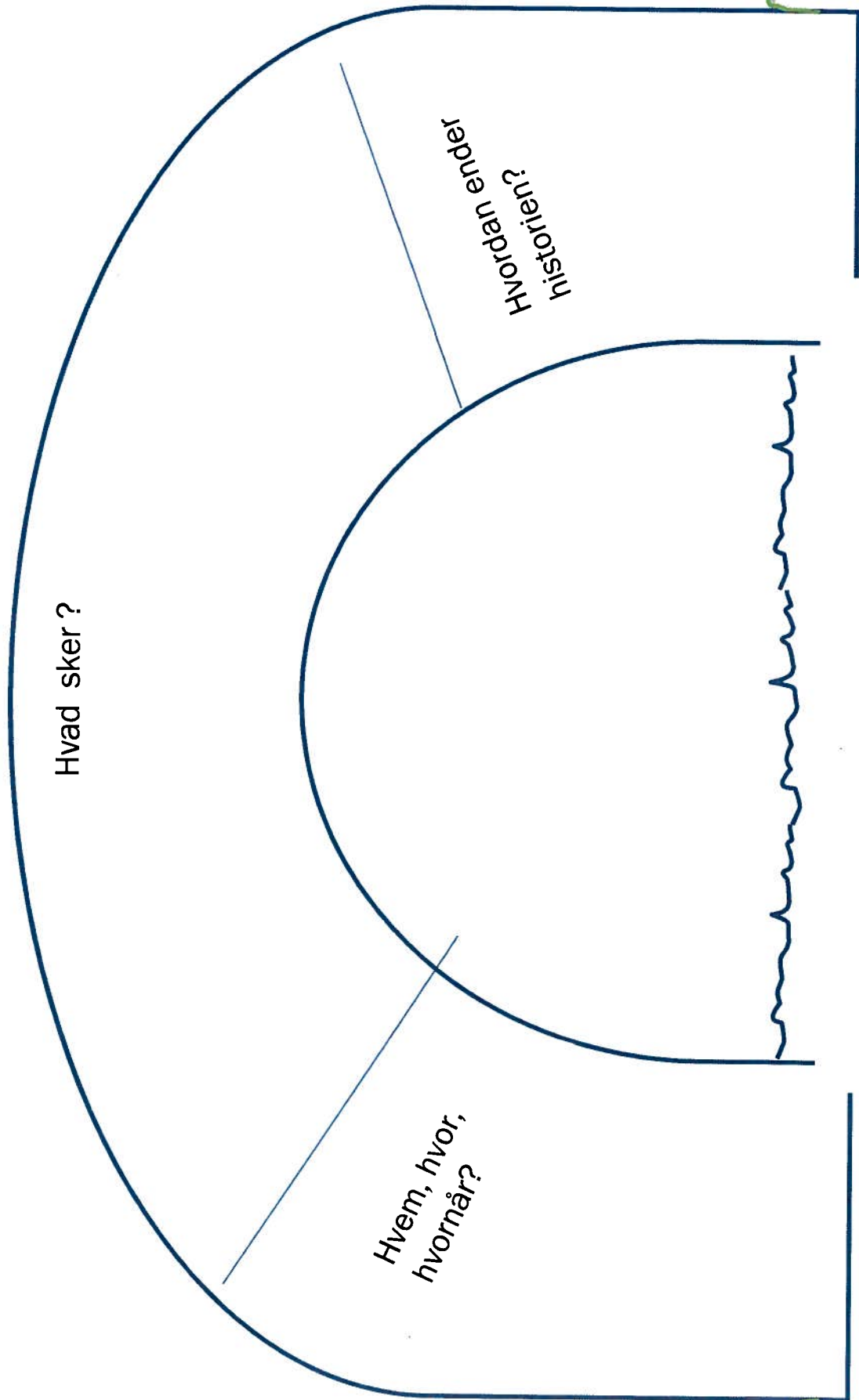
Hvad sker?

Hvem, hvor,
hvornår?

Hvordan ender
historien?

Amor

Amor

Handlingsbro

TO AF ALTING

Hvad sker ?

1. VENDEPUNKT
Får og mor skal skilles

DET VÆRSTE SKER
Drengen skal have to hunde

3. VENDEPUNKT
Uffe går sin vej

2. VENDEPUNKT
Drengen og Uffe laver et hjem

Hvem, hvor,
hvornår?

Hvordan ender
historien ?

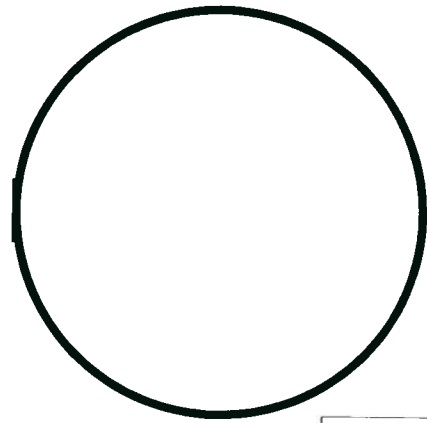
Amor

Uffe

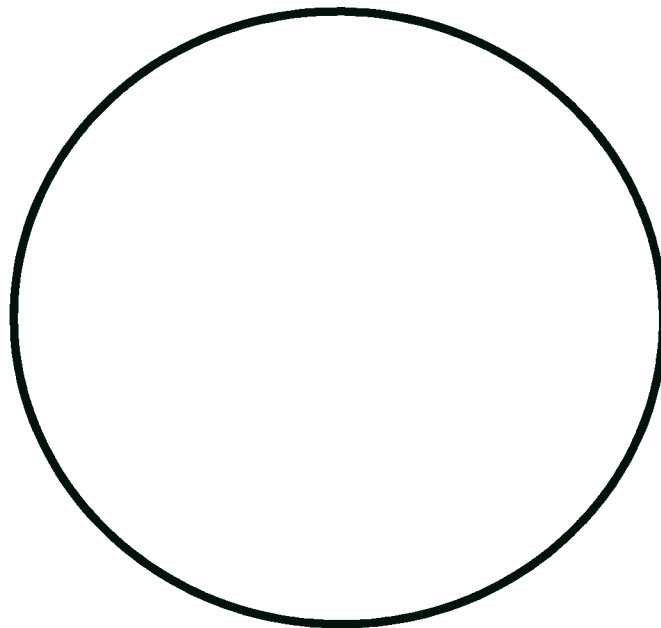

Personerne i To af alting

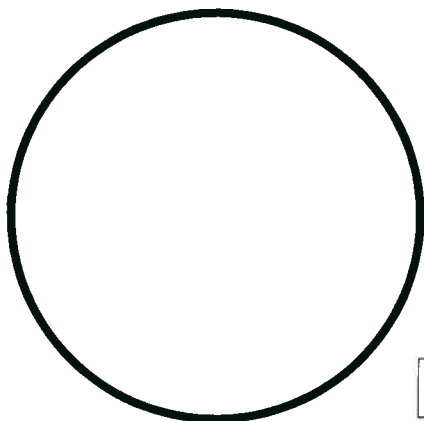
Tegn og skriv

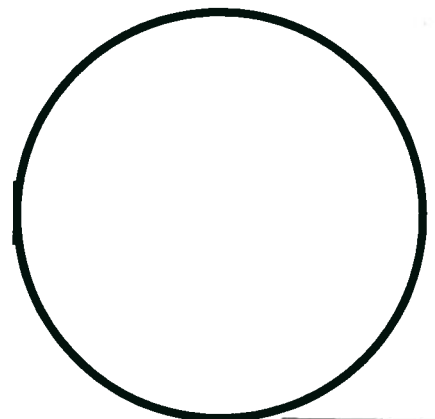
BIPERSON

HOVEDPERSON

BIPERSON

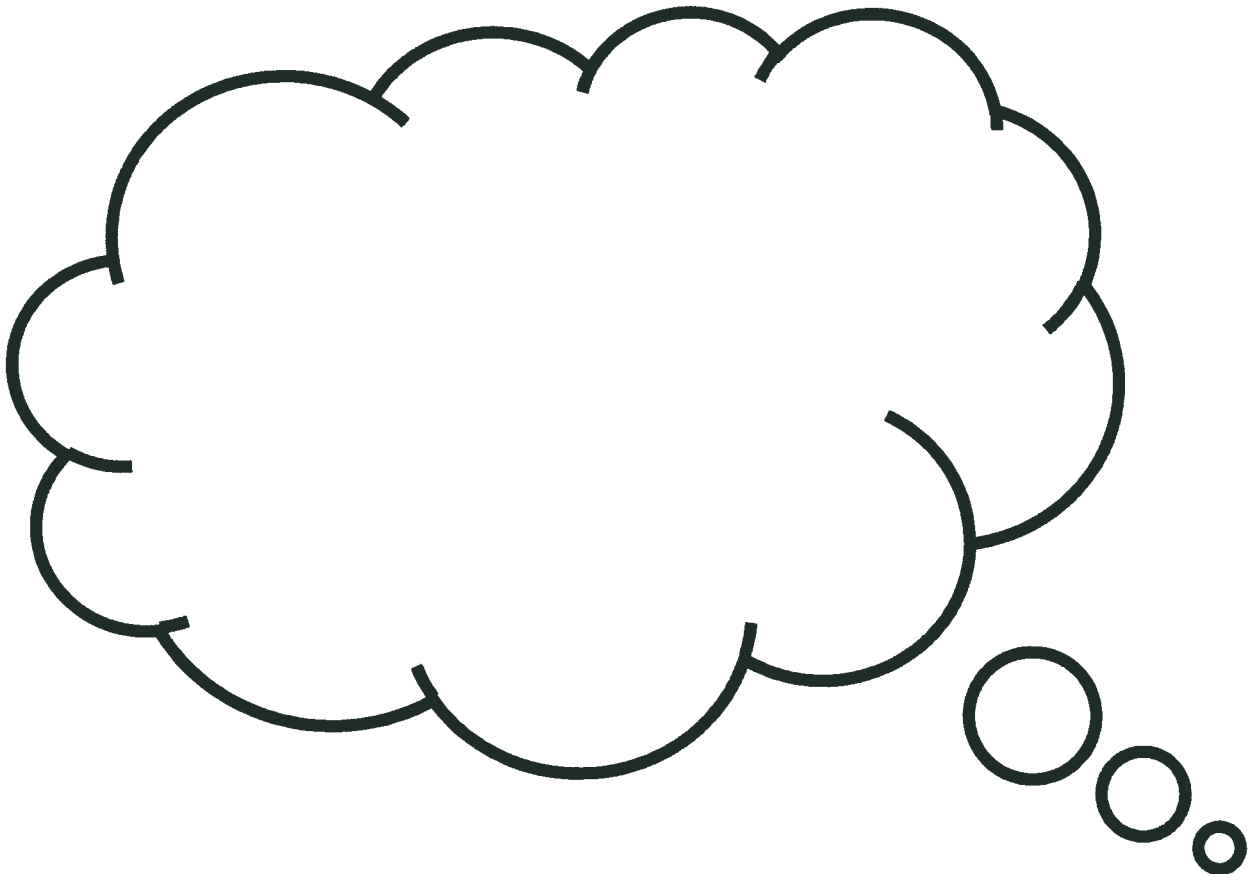
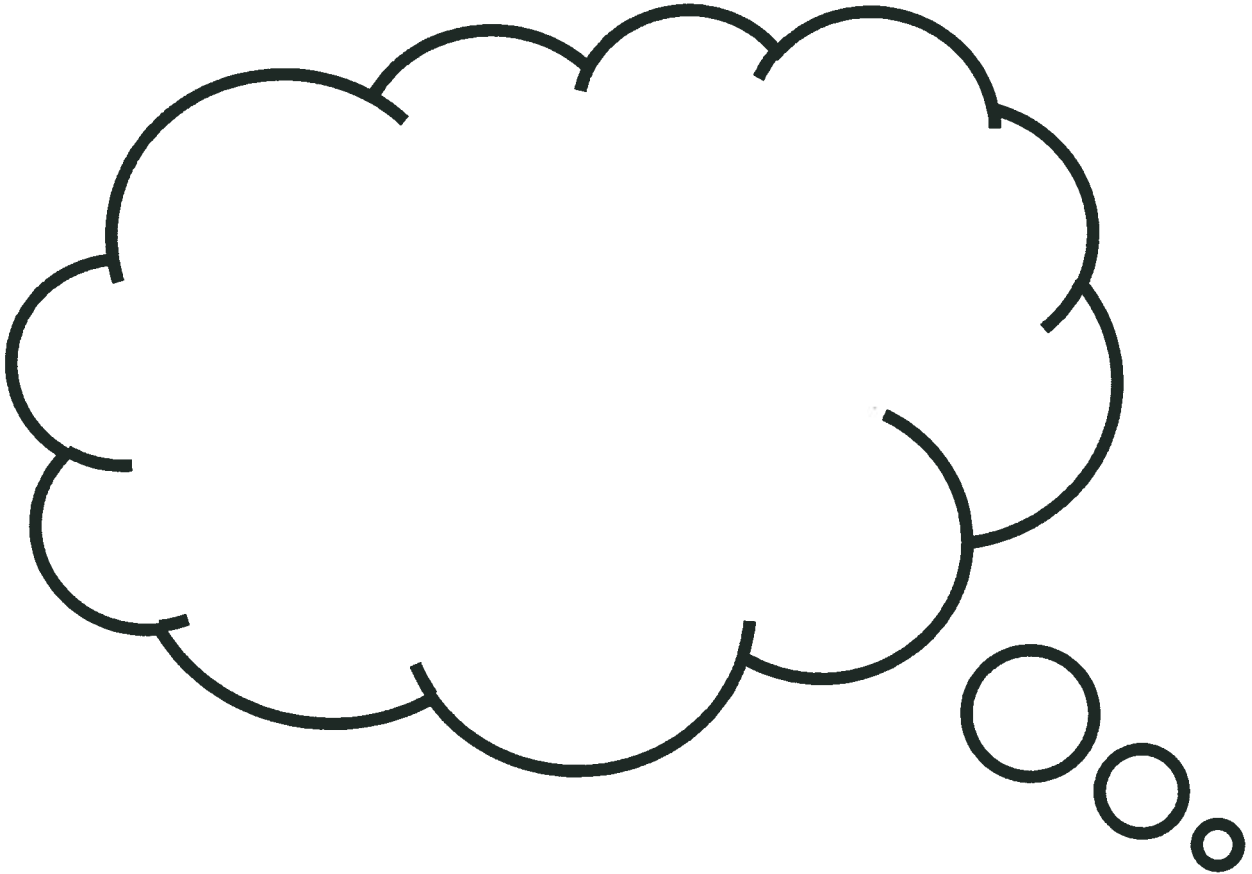
BIPERSON

SVAR & BYT

Kopiark E

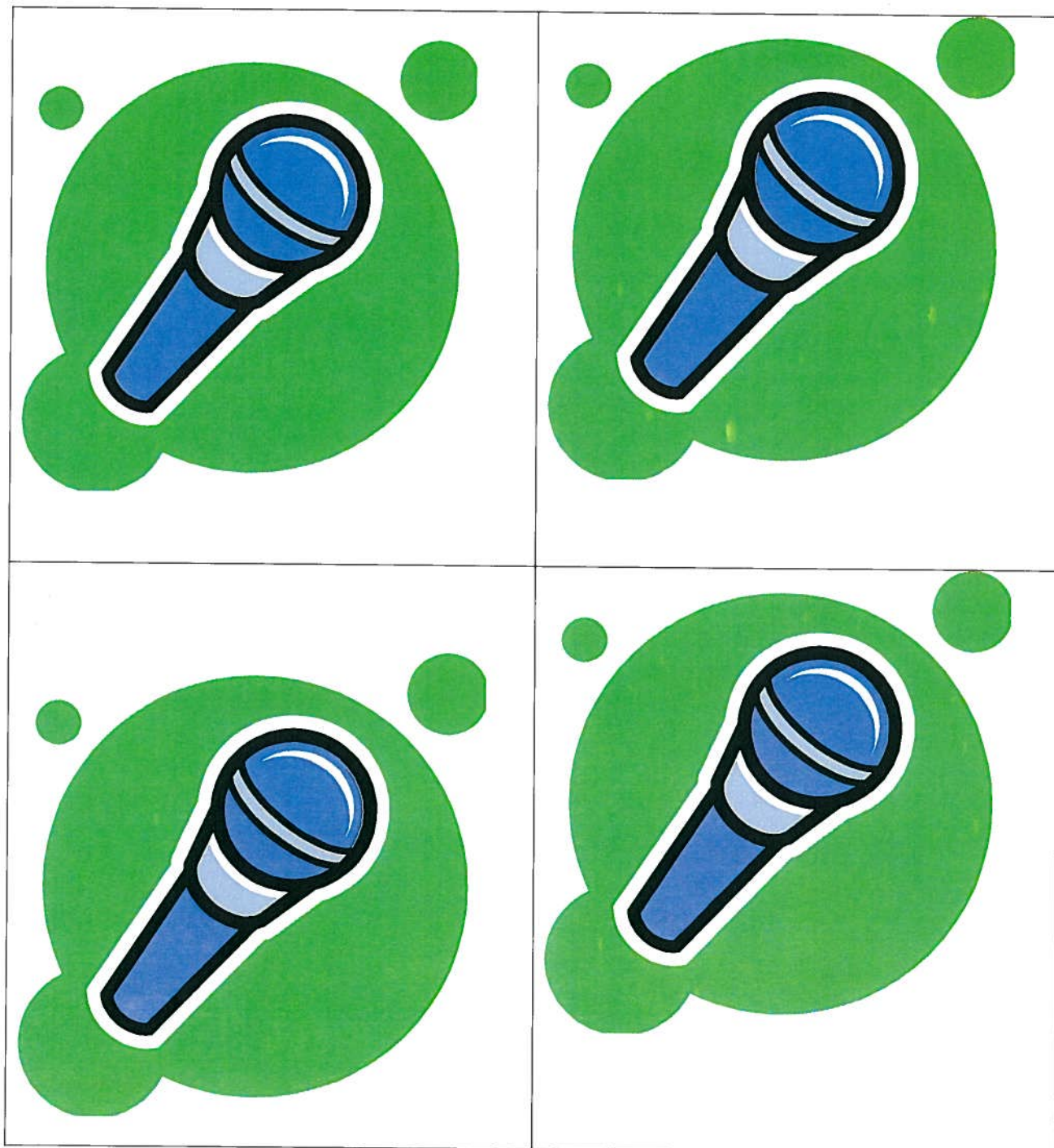
Hver elev får et kort med en sætning. Herefter går alle rund mellem hinanden og finder sammen med en makker. Den højeste læser sætningen på sin seddel og makkeren omdanner den til en "jeg-fortæller". Herefter læser den laveste sin sætning og makkeren omdanner. Inden makkerparret skilles byttes sedler. Alle finder en ny makker.

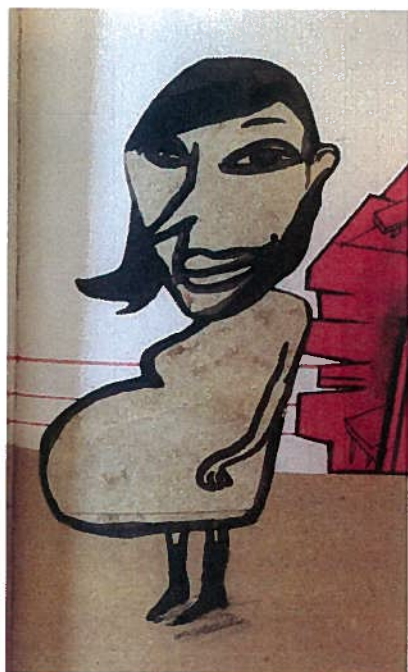
Hun har en lille kat	Tue så en rød bil
Hans mor er sød	Hun køber en is
I dag skal de ikke i skole	De løb hjem
De blev våde af regn	Deres lærer er sød
Mias bog er god	Hunden gør af pigen
Deres hus er stort	Det er deres bil
Hans mor og far skal skilles	Han vil ikke have en ny hund
Han tænker sig ikke om	Hans mor gav ham cola

SPØRG MIG

Kopiark G

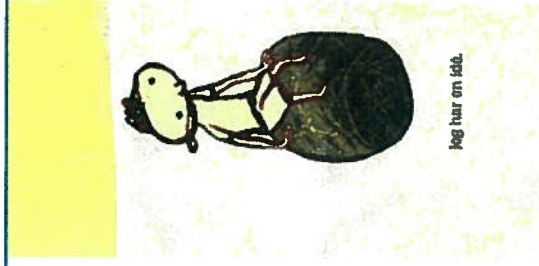
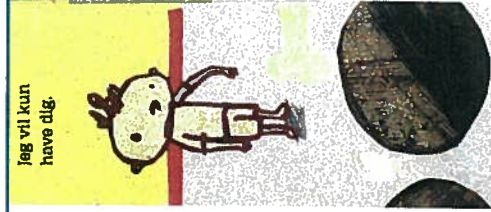
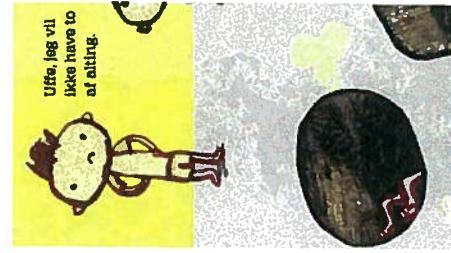
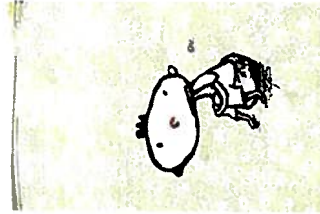
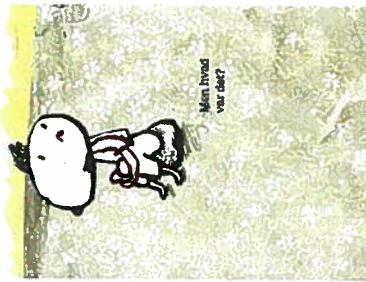

FØLELSER

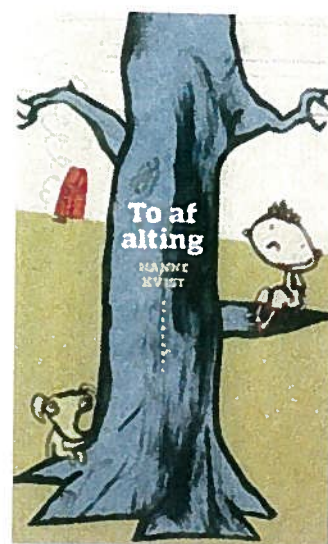
Skriv stikord og sæt ➔ mellem billederne i rigtig rækkefølge

Kopiark F

Nåede du målet?

Tænk dig om – sæt x

Kan du... / Ved du...	JA 	NEJ
Ved du hvad man skal gøre før man læser en bog – for bedre at forstå teksten?		
Kan du udveksle meninger og tanker om teksten med dine kammerater?		
Ved du, hvad en hovedperson er?		
Ved du, hvad en biperson er?		
Kan du bruge handlingsbroen til at genfortælle teksten?		
Kan du sætte dig ind i hovedpersonens tanker og følelser?		
Kan du genkende noget af teksten fra det virkelige liv?		
Kan du finde sammenhæng mellem teksten og billederne?		